

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการบริหารจัดการการเรียนรู้ชุมชนเพื่อประกอบสัมมาชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นการปฏิบัติการตามแผน (Action) ขั้นการสังเกต (Observation) และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflection) มีผู้ร่วมวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้วิจัย ผู้บริหาร และ พนักงานส่วนตำบล จำนวน 3 คน โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสังเกตแบบสัณฐานณ์ และแบบสอบถาม มีระยะตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2554 ถึง เดือน ธันวาคม 2555 ซึ่งสามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการวิจัย ได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ
 - 3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้
 - 3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การประชุมปรึกษาหารือและระดมความคิด ได้ข้อปัญหาในการบริหารจัดการการเรียนรู้ในชุมชน คือ ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในชุมชนของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้ทราบสภาพปัญหา คือ ปัญหาการขาดแหล่งเรียนรู้ ปัญหาการประกอบอาชีพ และปัญหาการว่างงาน

1. ปัญหาการขาดแหล่งเรียนรู้จากการประชุมปรึกษาหารือและระดมความคิดเกี่ยวกับสภาพปัญหา ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาการขาดแหล่งเรียนรู้คือการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ โดยให้กลุ่มอาชีพในตำบลเป็นแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อการประกอบสัมมาชีพซึ่ง

ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคณสู์สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน (สำนัก
นายกรัฐมนตรี. 2554 : 11)

2. ปัญหาการประกอบอาชีพจากการประชุมปรึกษาหารือและระดมความคิดเกี่ยวกับ
สภาพปัญหา ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพ คือจัดตั้งศูนย์
การเรียนรู้มีการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการฝึกอาชีพต่าง ๆ ที่หลากหลายและตรงตามความ
ต้องการจริงของประชาชนในพื้นที่โดยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในระดับจังหวัดและในระดับ
ท้องถิ่นในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกระบบและการบริหารจัดการให้เกิดการเรียนรู้อย่างมี
ประสิทธิภาพ (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2554 : 49)

3. ปัญหาการว่างงาน จากการประชุมปรึกษาหารือและระดมความคิดเกี่ยวกับสภาพ
ปัญหาทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาการว่างงาน คือ การหางานให้ทำ โดย
ต่อเนื่องจากปัญหาการขาดแหล่งเรียนรู้ ปัญหาการประกอบอาชีพ โดยการฝึกอาชีพให้ตามความ
ต้องการจริงของคนในพื้นที่หลังจากฝึกอาชีพแล้วก็ให้มีการสนับสนุนงบประมาณโดยผ่าน
กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม พัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งและสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้คนใน
ชุมชน โดยการสนับสนุนการค้นหาค้นหาอัตลักษณ์อันโดดเด่นของชุมชน การสร้างกระบวนการเรียนรู้
และปลูกฝังความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน โดยอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนให้
คนในชุมชนมีส่วนร่วมคิดและร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นบนหลักการพึ่งพา
ตนเองที่คำนึงถึงศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในชุมชนเป็น
หลัก (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2554 : 50 - 51)

4. ผลการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ ปรากฏว่า
กลุ่มเป้าหมายมีความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเอง ซึ่งจะเห็นได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมเชิง
ปฏิบัติการและให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามเวลาที่กำหนด โดยการอบรมเชิง
ปฏิบัติการทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจในการฝึกอาชีพ เห็นได้จากการตอบ
แบบสอบถามซึ่งมีความพึงพอใจในการบริหารจัดการการเรียนรู้ชุมชนมีความพึงพอใจต่อการมี
ส่วนร่วมในการบริหารจัดการการเรียนรู้ชุมชนความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในการสร้างความรู้
ใหม่มีความพึงพอใจในการส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการการเรียนรู้ชุมชนมีความพึงพอใจในการ
จัดกิจกรรม จัดการฝึกอบรม มีความพึงพอใจที่ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการ
เรียนรู้ชุมชนมากอยู่ในระดับ มาก และกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเข้าใจในการบริหารจัดการกิจกรรมการอบรม

เชิงปฏิบัติการ ดังจะเห็น ได้จากการตอบแบบสอบถาม การบริหารจัดการการเรียนรู้ชุมชนเพื่อ ประกอบสัมมาชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีการ วางแผนการบริหารจัดการการเรียนรู้ มีการดำเนินการบริหารจัดการเรียนรู้ มีการวัดประเมินผลการ บริหารจัดการและมีการปรับปรุงการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ปัญหาการขาดแหล่งเรียนรู้จากการประชุมปรึกษาหารือและระดมความคิดเกี่ยวกับ สภาพปัญหา ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาการขาดแหล่งเรียนรู้ คือ การ จัดตั้งแหล่งเรียนรู้โดยให้กลุ่มอาชีพในตำบลเป็นแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อการประกอบ สัมมาชีพ ซึ่งไม่เป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะผู้ตั้งคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน และจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงมุ่งพัฒนา คุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยสอดคล้องตามแผนการพัฒนาคณะผู้ตั้งคมด้วยการเรียนรู้ที่เสริมสร้างวัฒนธรรมที่ เกื้อกูลพัฒนาทักษะให้คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ต่อยอดสู่การสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการ ผักผ่อนเป็นความคิดสร้างสรรค์ปลูกฝังการพร้อมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น และจิตใจที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย พัฒนาคณะผู้ตั้งคมด้วยการเรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการให้สามารถประกอบอาชีพ ได้ อย่างหลากหลายสอดคล้องกับแนว โน้มการจ้างงานและเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคน ไทยทุกคน มีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย ควบคู่ กับการส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชนและสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่าง สร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย รวมถึงการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียน และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต (สำนักงานรัฐมนตรี. 2554 : 11)

2. ปัญหาการประกอบอาชีพ จากการประชุมปรึกษาหารือและระดมความคิดเกี่ยวกับ สภาพปัญหา ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพ คือ มีการจัด ผักอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการฝึกอาชีพต่าง ๆ ที่หลากหลายและตรงตามความต้องการของ ประชาชนในพื้นที่มีการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้สมัยใหม่ที่สามารถนำไปใช้

ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้ พัฒนาองค์ความรู้ของท้องถิ่นจากผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน และจัดให้มีการวิจัยเชิงประจักษ์ของชุมชน การจัดการองค์ความรู้ในชุมชนอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการพัฒนาทักษะด้านภาษาและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้เอื้อต่อการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้างโอกาสในการเรียนรู้และการพัฒนาคนทุกคนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเด็ก เยาวชนและประชาชนที่อยู่นอกระบบ ทั้งที่เป็นเด็กในวัยเรียนที่ออกกลางคัน เด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส เพื่อส่งต่อเข้าสู่ระบบการศึกษาหรือให้ได้เรียนรู้ตามศักยภาพและตามสภาพแวดล้อม รวมทั้งประชาชนที่ต้องการทักษะเพิ่มเติมในการประกอบสัมมาอาชีพ โดยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในระดับจังหวัดและในระดับท้องถิ่นในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกระบบและการบริหารจัดการให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2554 : 49)

3. ปัญหาการว่างงาน จากการประชุมปรึกษาหารือและระดมความคิดเกี่ยวกับสภาพปัญหา ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาการว่างงาน คือ การหางานให้ทำ โดยต่อเนื่องจากปัญหาการขาดแหล่งเรียนรู้ ปัญหาการประกอบอาชีพ โดยการฝึกอาชีพให้ตามความต้องการจริงของคนในท้องถิ่น ที่หลังจากฝึกอาชีพแล้วก็ให้มีการสนับสนุนงบประมาณ โดยผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม พัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งและสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในชุมชน โดยการสนับสนุนการค้นหาค้นคว้าค้นคว้าอันโดดเด่นของชุมชนการสร้างกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน โดยอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมคิดและร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นบนหลักการพึ่งพาตนเองที่คำนึงถึงศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในชุมชนเป็นหลัก โดยให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ในชุมชน การศึกษาตลอดองค์ความรู้ของชุมชน การจัดการตนเองได้ตามบริบทของพื้นที่ และการถ่ายทอดภูมิปัญญาที่ช่วยพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ และสร้างค่านิยมให้คนไทยภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย และยอมรับความแตกต่างของความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งทางความคิด ตลอดจนสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวัฒนธรรมร่วมกับประชาคมโลก โดยเฉพาะประชาคมอาเซียนเพื่อให้เกิดการไหลเวียนทางวัฒนธรรมในรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2554 : 50-51)

4. ผลจากการอบรมเชิงปฏิบัติการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ และการสอบถาม พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความ

ตั้งใจที่จะพัฒนาตนเอง ซึ่งจะเห็นได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการและให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามเวลาที่กำหนด โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจในการฝึกอาชีพ เห็นได้จากการตอบแบบสอบถามซึ่งมีความพึงพอใจในการบริหารจัดการการเรียนรู้ชุมชนมีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการเรียนรู้ชุมชนความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในการสร้างความรู้ใหม่มีความพึงพอใจในการส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการการเรียนรู้ชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม จัดการการอบรม มีความพึงพอใจที่ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการเรียนรู้ชุมชนมากอยู่ในระดับ มาก และกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเข้าใจในการบริหารจัดการกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ ดังจะเห็นได้จากการตอบแบบสอบถาม การบริหารจัดการการเรียนรู้ชุมชนเพื่อประกอบสัมมาชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีการวางแผนการบริหารจัดการการเรียนรู้ มีการดำเนินการบริหารจัดการการเรียนรู้ มีการวัดประเมินผลการบริหารจัดการและมีการปรับปรุงการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

การบริหารจัดการการเรียนรู้ชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการตามหลักวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) 4 ขั้นตอน โดยการ ใช้กลยุทธ์ การประชุมปรึกษาหารือ และการอบรมเชิงปฏิบัติการ กิจกรรมที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการการเรียนรู้ชุมชน คือ กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการฝึกอาชีพ พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในชุมชน คือ ปัญหาการขาดแหล่งเรียนรู้ ปัญหาการประกอบอาชีพ และปัญหาการว่างงาน และเกิดการระดมความคิดเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาพร้อมกัน โดยให้มีการจัดตั้งแหล่งเรียนขึ้นในตำบลหนองเม็ก และให้กลุ่มอาชีพเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านอาชีพให้แก่ประชาชนที่สนใจซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญส่ง สุภเดช (2549 : 107) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้การมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทำให้การบริหารจัดการเรียนรู้ในชุมชนประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับการศึกษาของทรงรัตน์ ศรี สารคาม (2553 : 145 - 146) พบว่า กระบวนการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับโรงเรียนและชุมชนบ้านเม่นใหญ่ เป็นการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีในชุมชน โดยผ่านการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน วิเคราะห์บริบทของชุมชน ร่วมกันกำหนดประเด็นที่จะสร้างความร่วมมือและ

ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยทุกขั้นตอนเป็นการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เสนอแนวทางการสร้างความร่วมมือต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนบ้านเม่นใหญ่ จาก การสร้างความร่วมมือในการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ โรงเรียน และชุมชนบ้านเม่นใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย สํารวจแหล่งเรียนรู้ชุมชนบ้านเม่นใหญ่ จัดเวทีเสวนาใน ชุมชน จัดสนทนากลุ่ม โดยมีปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดชุดความรู้ การกำหนดคุณลักษณะของแหล่ง เรียนรู้ในชุมชน การจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ในชุมชน สร้างข้อตกลงความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนและ ชุมชนบ้านเม่นใหญ่ นำเสนอกระบวนการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม กับสภาพชุมชนและ โรงเรียนบ้านเม่นใหญ่ โดยได้เสนอผ่านกลุ่มเป้าหมายทั้งในชุมชน และ กลุ่มเป้าหมายใน โรงเรียนมีวิธีการนำเสนอผ่านที่ประชุมของชุมชนและ โรงเรียน จัดทำสารสนเทศ ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของ โครงการศูนย์ทางไกลเพื่อพัฒนาการศึกษาและพัฒนาชนบท และผลการดำเนินงานทำให้เกิด โครงการศึกษาฐานบุคลากรในชุมชนร่วมกับบุคลากรใน โรงเรียน เพื่อนำมาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีในชุมชนและทางโรงเรียนได้นำนักเรียนเข้ามาเรียนในแหล่งเรียนรู้ ที่จัดตั้งขึ้นสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อินเดียนันโต (Indriyanto, 1993 : 3418-A) พบว่า ใน ระหว่างตัวแปรบ้านและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ผู้ปกครองและชุมชนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียน เพราะผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงขึ้น เมื่อเทียบกับแหล่งชุมชนใดก็ตามที่ได้รับความร่วมมือจากบ้าน และแหล่งชุมชนน้อย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็มีแนวโน้มต่ำลง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการบริหารจัดการการเรียนรู้ชุมชนเพื่อการประกอบสัมมาชีพ องค์การ บริหารส่วนตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการเรียนรู้ชุมชน ทำให้การบริหารจัดการเรียนรู้ง่ายขึ้น ดังนั้นในการจัดกิจกรรมหรือส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ ใน ชุมชน ต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด

1.2 ผลการวิจัยพบว่า การประชุมเพื่อปรึกษาหารือของบุคลากรที่รับผิดชอบการบริหารจัดการอย่างสม่ำเสมอ เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติ รับผิดชอบต่อสภาพปัญหาร่วมกัน ร่วมวางแผนในการแก้ไขปัญหาและหาแนวทางแก้ไขจึงจะทำให้การดำเนินงานประสพผลสำเร็จ ดังนั้นในการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ควรมีการจัดการประชุมด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความคิดการดำเนินงานของบุคลากรทุกคน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการการเรียนรู้ชุมชนเพื่อการประกอบสัมมาชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็กอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับบริหารจัดการการเรียนรู้ชุมชนทั้งด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเม็กอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY